

Dia:mesima: tapaeyeke wapee

¹ Ita: Dia:mesi Koda: make Tekehali Yesu Ketiso yaapona: e pokaaso hali halome. Do wape pitolo ekita: hande ika: kenke nane mina:pa:lao pemeke Isulai 12 tapake ika: wanda:hali pa:ta: tapaasome. Iki pa:ta: keiyae pi alome.

Hone tulaasa:eki pita: hone epeke u tiaasa:eki yaapo

² Ya kametitio. Iki pa:ta: la handa:la:eki tata: ta:ta: pieke ekimanu epemeka:na:ta: ta:na:ma: homolo hata: mea:pa:peke. ³ Do ekina:yeke loa:me. Ika: Koda: pa:ta: hone tulaaleme ekina: la handa:la:eki epea:ka:na:ta: iki taka:lawaluekema: pita:la:me. ⁴ Kutupa taka:lapa pua haemeka:na:ta: hau ma:nda:siki na mina:pa:lake ota: ana:na: kone halimikie.

⁵ Iki pa:ta: hali homekema: epeke hone wita:la:eki yonka:laeya:ka:na:ta: kota: Koda: pa:ta: honke lea:ka:na:ta: epelieke. Koda:ma:ta: haliweki paeyao pa:ta: ipika: kiki tindipao hata: haka:ta:pao halo hala:me. Kutupa mo hali pa:ta: halieke. ⁶ Ipikana:ma: haliepateta: mo halima: hone ti na yokeke hone tulao hata: honke lea:ka:na:ta: epelieke. Hali epima: hone ti yokea:ka:na:ta: ipikita: mo poma: dawala ikali ho a:meiyao lopatiki pita:la: ekima: handa:la:me. ⁷⁻⁸ Kutu piki halita: hone ti yokolo hata: daqla na hake Tekehali pa:ta: honke lea:ka:na:ta: aleta: ma:nda: mea:peke na yelieke.

Natehali hasa:eki pita: hamoko hasa:eki yaapo

⁹ Mo natehali kamema: Koda:ma: ipiki mea a:meiyaasa: ekina: ta:na:ma: homa:peke ya:la:me. ¹⁰ Kutupa make mo hamoko kamema: Koda:ma: ipiki mininiaasa: ekina:

ta:na:ma: homa:peke ya:la:me. Mo hande ambu palapala-manu paeyo hala: tupa: mo halita: paelieke laa loa:me. ¹¹ Oli natema:ta: titipu wopu pitolo hata: opa:liao yopulu hata: hande ambumanu hapuao hala:me. Kutupa mo palapala manuna: kiliki lia ta wilie ekita: dutu pa pa pu lopaata: ipika: au la:la: ekita: hoeyaalieke. Koto tupa: mo hamoko halima: ipika: bisinisi pitolo hata: homilieke.

La handa:la:eki pita: hone pula:eki yaapo

¹² Hali epima: mo la handa:la: ekimanu epena: kone daola haya:ka:na:ta: ta:na:ma: homilieke. Do ekina:yeke loa:me. Mo halima:ta: mo la handa:la: ekimanu paeyao bepolaeya:ka:na:ta: Koda:ma: ipiki pa:ta: yenki halolo hata:ta: deto hala:eki kone halieke. Koto yenkita: Koda:ma: amba: pi la: witolo hata: I pa:ta: pukima: homa:la: wanda:hali pa:ta: deto hala:eki halueke laa pi la: ula:me. ¹³ Hali epima: mo la handa:la: ekimanu ipulu haena: hoke hone mea u tiaasa:eki taapuna: epea:ka:na:ta: ipikana:ma:ta: do tupa: lapeke na ya:la:me. Do hoke hone mea u tiaasa: ekita: Koda:ma: epena: la pia:ka:ta:ma: pi lapeke na ya:la:me. Do ekina:yeke loa:me. Hoke ekima:ta: Koda: pa:ta: hoke hone u tiaapeke na ya:la:me. Kutupa Koda:ma:ta: homeke a:nda: hoke hone u tiaapeke na ya:la:me. ¹⁴ Mo halita: ipika: hoke hone pa:la: ekima: kone hona:maasa: tupa: hoke hone u tiaasa:me. ¹⁵ Pa wanda:wekina: weleke pa:ta: weki pitao mendia:la: tupa: hande ipika: hoke hone pa:la:eki pi:ka:na:ta: kota: hoke hau pita:la:me. Kutupa mo weki daeta:la: tupa: mo hoke hau pita:la:eki daeyatia puata: hande some ota: homaalieke.

¹⁶ Ota: ya kametitio. Yayapikieki na opua:pa:peke. ¹⁷ Mo epeke tupa: kita:la: ekimanu paeyao make mo epeke alemanu kita:la:eki paeyao make oli hepeni nanema: ipulu hata: pita:la:me. Hande ya nane haleme paa piki ale

manuna: Ateke pa:ta: hola:pa:niao ipulu hata: pita:la:me. Ipikana:ma: hau ta:ta: ta:ta: pikiiki topo na pealieke. Kutupa paa la:ka:lea:ka:na:ta: tu na pilieke. ¹⁸ Ipika: wa:pa:la: ekimanu paeyao pa:ta: nikita: titina: hamonoyeke ipika: hande ota: pi manuna: ipika: hone pa:la:eki pitolo hata: niki mea hamono la:la:me.

Opu pia:peke ya:la:eki

¹⁹ Ota: ya kametitio. Do pimanu hone wipe. Iki paeyao pi opuluekema: tikitiki yao hapeke ya:la:pate pa pi pi ai na leke make mineke ai na panka:pa:peke. Do alo pi manuta: do ekina:yeke loa:me. ²⁰ Wanda:halina: mineke pankeleme ekima: Koda:na: tikitikipiki haumanu na peaasememe. ²¹ Koto ekina: keke loluekema: hoke hone wita:la: haumanu paeyao make daeyatia pulu hata: hoke hau pita:la: ekimanu paeyao make ota: mina:pa:laota: kutupa Koda: pa:ta: homu pea hata: neke mea da:taapeke ya:la: pi alemanu ipikana:ma: ika: puki pa:ta: noka:paeya:ka:na:ta: ota: mea mendia:pa:peke.

²² Hande pi ale manuta: pa katakema: homeke opitolo hata: ika: kone makeasememe. Kotoeki na pikita: pi opuata: ota: pea:pa:peke. ²³ Do ekina:yeke loa:me. Hande pi alemanu pa opua kone na pita:la: halita: mo suana: leke popeleke handa:la: halima: handa:la:me. ²⁴ Kutu pita:la: halita: ipika: leke popeleke handa:la:pate la:ka:la pulu hata:ta: ipika: handea: ekita: kutaa kone hone yonka:laota: hone paa nimina wia:peke na ya:la:me. ²⁵ Kutu pita:la:pate hali epima: mo hande seliapopiki pi ula: ekimanu hande wanda:hali ka:la:pao hala: pi ula: ekimanu pa:ta: loa:me. Hali epima: kotoeki manuna: hando haota: pa katakema: homeke na opiki opua ota: pia:ka:na:ta: koto halita: pitolo haena: kone Koda:ma: epeaalieke.

²⁶ Kutupa hali epima: Ita: ota: Ketiso halie la ala:pate ipika: kekeke na handeteke haya:ka:na:ta: kota: koto

halita: ipika: kone makeao hao ipika: Ketiso hala: ekita: ota:eki dia:me paekie. ²⁷ Hoe ma:nda: na piki ota: Ketiso tikitiki hauta: nika: Apa: Koda:ma:ta: dupae ala:me. Pa haleme weki wandiki make kineke wanda:sunu make ika: ka:nda:ma: homelemeeki handaata: tamba: mina:la:eki mea:peke ya:la:me. Kutupa make mo kenke hauma: na hoeyaena: aloma: ekina: ala:me.

2

Paeyao pa:ta: mandake a:ta:ma: homa:la: hau wala:la:eki

¹ Ya kametitio. Hande paa pa:la: Tekehalita: nika: Tekehali Yesu Ketiso pa:ta: hone tulao hata: wanda:hali pa:ta: honditi na pea:pa:peke. ² Hamoko hali ma:nda:ma: ipika: kikina: kolo lini pitao dau epekeeki pambaaso hata: ika: pi hotieleme pa:ta: epea:ka:na:ta: kutupa hoke dau pambao natehali hali make epea:ka:na:ta: ³ ikana:ma: mo epeke dau pambaala: hali pa:ta: ta:na:ma: homolo hata: Neke do sea seliapona: a:pa pitie laata: Kutupa mo hande natehali hali pa:ta:ta: Neketa: pa tiao hae o I pilu sea anke teke pa:ta: pukuna: pitie laa lemeka:na:ta: ⁴ kota: ikana:ma: mo hali yaapota: ta:ta: ta:ta: pea telipaaso hata: honditi na pilimipe. Kutu pimika:na:ta: ikana:ma: ika: kone pi yokaalu pita:la: ekina: tumiki haliweki mea haaso hata: hoke hone wilimikie.

⁵ Ya kametitio. Opua:pe. Kenke wanda:halima:ta: aleta: ma:nda: na wiki natehali wanda:halio laa alemepateta: Koda:ma: koto wanda:hali talopu meata: ika: hone tulaaleme ekina:ta: iki hamoko mea yaasa:me. Kutupa make ipiki pa:ta: pukima: homeleme wanda:hali pa:ta: pi la: wieke tupa: koto wanda:hali ipika: Kilu Tombuao Hala: ekina: mea haena: lelieke. ⁶ Kutu piliepate ikana:ma:ta:

hande natehali wanda:hali yaala:ma: homaememe. Mandane haliweki epi amedama: iki ka:nda:ma: homao halemepe o pi yokaalu puluekema: iki yola: mea pu halemepe. Hande hamoko haliwekima: koto hau pu haleme ekina: loa:me. ⁷ Koto haliwekima: hande Koda:ma: iki pa:ta: ka:la: biki epeketa: pa hoke biki laa hoeyao halememe.

⁸ Nika: you halima:ta: mo Baibolo buka pa:ta: mo hande Lo Pimanu wape pa:la: ekita: Naka: kone pukima: homele tupa: wanda:hali pa:ta: make pukima: homa:peke ala: pi opua pimika:na:ta: epeke hau pilimikie. ⁹ Kutu pilimipateta: wanda:hali pa:ta: honditi pimika:na:ta: kotota: hoke hau pilimikie. Kutu pimika:na:ta: ikita: mo hande Lo Pi manuna: ula:eki yambilimikie. ¹⁰ Hali ma:nda:ma: hande Lo Pi manuna: homeke kone yambelea:ka:na:ta: kotota: mo hande Lo Pimanu paeyaona: ka:ta:ta: pilieke. ¹¹ Do ekina:yeke loa:me. Koda:ma: alota: Hali ma:nda:na: wanda:na: hakopu na tunkula:peke la:la:pate doeki make Homena: hali ma:nda: na lia:peke la:la:me. Nakana:ma:ta: hali ma:nda:na: wanda:na: hakopu make na tunkulua:ma: alepate hali ma:nda: naka: honema: lili ekina: mo hande pi ula:eki paeyao yambeleme. ¹² Wanda:hali ka:la:pa: tapaasa: pi ula:eki manuma: koto pi ula: ekina: pi yokaalu pilimiki laa hone witolo hata: pi pi la pea:tiki pea:pa:peke. ¹³ Hali ma:nda:ma: wanda:hali pa:ta: a:ta:ma: homa:la:eki na pu haya:ka:na:ta: wetepe mo hande pi yokaalu pulu pa:la: teke halima: mo hau pilie hali pa:ta: make a:ta:ma: na homilieke. Kutu piliepate mo a:ta:ma: homa:la: ekima:ta: ipikana:ma: panisi pealo pa:la: ekita: bepolalieke.

Hone tulao hata: pia:peke ya:la:eki

¹⁴ Ya kametitio. Hali ma:nda:ma: alota: Ita: Ketiso pa:ta: hone tulao halome ala:pate ipikana:ma: ota: hau na pia:ka:na:ta: ota: ekita: ekipape. Koto tupa: hone tulaasa: ekima:ta: da:ta:la:eki mea:peke ya:la:pe. ¹⁵ O naka: ana:

kame dau ne dia:yalo hata: pa pa haya:ka:na:ta: ¹⁶ kutupa nakana:ma: ipiki pa:ta: pi alo hata: Keiyae. A:pa:la:me. Naka: loke titipu pina: dau yama ne make naa da polena:e leka:na:ta: ipika: mea:peke ya:la: ekimanu na haleke pa pi homeke leka:na:ta: kota: epeke ekita: ekipa pilipikipe. ¹⁷ Hande Ketiso pa:ta: hone tulao halome ala: halita: dupae. Pa pima: homeke laa ota: hau pitolo hata: na lea:ka:na:ta: kota: ipika: hone tulao hala: ekita: paeki pita:la:me.

¹⁸ Kutu piliestate hali ma:nda:ma: dupa lelieke. Nakana:ma: naka: hone tulao hale ekina: hone witelepate Ima:ta: ya hau pitolo ekina: hone witolome laa lelieke. Ima:ta: hombo peaaso hata: ipiki pa:ta: dupa lolueke. Yaka hau pitolo ekima: ya hone tulaalo ekita: waluepate nakana:ma: ota: hau na piki naka: hone tulao hale ekita: ekipa walipikipe laa lolueke. ¹⁹ Naka: hone tulale ekita: dupae. Koda: homeke hala:me ale ekita: epeke alepate pa mo hande hoke temoko manuma: make koto lo halemepateta: pututuma: homolo hata: lo halememe. ²⁰ Neketa: hone na wiki halio. Hande ota: hau na piki pa pima: homeke Ketiso pa:ta: hone tulao halome ala: ekita: paeki pita:la:me la walonope. ²¹ Koda:ma:ta: nika: amba: titina: hayeke teke hali Eipoloha:ma: ekipa tikitiki yao haena: leekepe. Hande ipika: eiyeke Aisa:ke mo oloda manda wia Koda: pa:ta: lia haluekema: pieke ekima: piekeme. ²² Ipika: hone tulaeyekeeki make ipika: ota: hau piekeeki make homeke hau pa:la:me laa hone na witelepe. Ipikana:ma: ota: hau pieke ekima:ta: ipika: hone tulaeyeke ekita: peneme yaeyekeme. ²³ Kutupa make mo Baibolo bukana: leekeeki make ota: yaeyekeme. Hande leekeeki dupa

Eipoloha:ma:ma: Koda: pa:ta: hone tulao hayeke ekina:
Koda:ma:ta: ipikita: tikitiki yao haena: leekeme.

Kutupa Koda:ma: Eipoloha:ma: pa:ta: alota:
Neketa: yaka yankekee laa leekeme.

²⁴ Koto ekina: Koda:ma:ta: ipiki pa:ta: hone tulao hale-
meeki homeke na handeke ika: ota: hau pitelemeeki
tonka:na: handata: tikitiki yao haena: ala: ekita: hone
wilipikie.

²⁵ Hande hali yolo hayeke wanda: Leiha:pema: make
dupiekeme. Ipikana:ma: hande Diosuama: tapaeyeke
iya ikiki haliweki handa: mea pota: ma:nda: pa:ta: pa
tapaeyekeme. Ipikana:ma: kutu pieke ekima: Koda:ma: mo
wanda: tikitiki yao haena: leekeme.

²⁶ Kutupa temoko na pila: ekima:ta: hali toko ula: tupa:
hali epima: ota: hau na piki hone tulaala: ekita: homa:la:
hali tokoma: handa:la:me.

3

Kekeke handeteke hapa:pekeeki

¹ Ya kametitio. Iki pa:ta: haliweki wopu wala:la: hali
haluekema: hone na wia:pa:peke. Do ekina:yeke loa:me.
Koda:ma:ta: mo pa wanda:halina:eki pilie tupa: na piki
pa mo disa haliweki nikina: hau wotu handilieke. ² Niki
paeyaoma: hoto elekeeleke hao hoeya:tiki pitoloma:pate
hali homeke a:nda:ma: pi alo hata: hokeeki ma:nda: na
lea:ka:na:ta: koto halima:ta: ipiki pa:ta: ala:ta: ma:nda: na
wiki hali hata: ipika: hone puki pa:ta: make ipika: loke
make ana:na: handeteke hatiki pilieke. ³ Nikana:ma: mo
hande hosi ma:na:na: kake pa:ta: mo ayeni ale hapulao
niki pi opina: aloma:me. Kutupa nika: hone pa:la: nane
poluekema: make hande ma:na: la:ka:la: mea puluma:me.
⁴ Mo hande sisima pa:ta: make hone wia:pa:peke. Ale
tieke kone po tiekema: mea puaasa:pateta: mo hande
kapidini halima: ipika: hone pa:la: nane poluekema: mo
hande mendeke nane hapulaala: alesiki la:ka:lolo hata:

kone pota: mea puaasa:me. ⁵ Koto tupa: nika: hande kekeke make hosiki alesikima: kone pi tieke lomono lapeke ya:la:me. Kutupa hande ti ulekesiki pa:ta: make hone wia:pa:peke. Ti polu tieke kone mo ti uleke sikima: ana:na: tapaalieke.

⁶ Kutupa kekeke make ti tala: ekima: handa:la:me. Nika: loke pa:ta: witolo hata: hoke hau pita:la: honemanu u tiaapeke ya:la:me. Kutupa loke paeyao hoeyao hala:me. Kutupa loke pa:ta: ti tala: ekima: hando hala:me. Kutupa nika: pota: pominoloma:eki make yanko hala:me. Dupiki ti tala: ekita: ti to hala: alena: ipu hala:me.

⁷ Do kenkena: hala: ma:na: yeti paeyao make keto delika: make batiti paeyao make dawala ikali pa:ta: pila: alemanu paeyao make haliwekima: homu peaapeke yolo hata: amba: homu pealemepate ⁸ kenke hali ma:nda:ma: ipika: kekeke homeketa: homu peaapeke na ya:la:me. Mo hande kekeketa: lu mininiapeke na ya:la:eki yolo hata: hoke ale pita: hali homaasa: ekimanu tumba pila:eki yaalo hata: wanda:hali homao hala:me. ⁹ Nikana:ma: nika: kekekema: nika: Apa: Tekehali pa:ta: keiyae pi lo haloma:pate hande Koda:ma: ipiki tupa: haena:yeke wepia haena: la:la: wanda:hali pa:ta: kone hoke pimanu lo haloma:me. ¹⁰ Keiyae pi aloma:eki make hoke pi aloma:eki make homeke kake pa:ta: kone ipu hala:me. Ya kametitio. Do ekita: na pumana: pea:pa:peke aleo. ¹¹ Hande ikali opa:la: pa:ta: manuta: tende pikieki make teto pikieki pita: apa:tao na ipu hala:me. ¹² Ya kametitio. Nose tima: make olipi kiliki na a:ilieke. Kutupa puma: make nose kiliki na a:ilieke. Koto tupa: damena ikali pila: ale pa:ta: epeke ikali mea:peke na ya:la:me.

Oli ya nanema: ipula: hone epeke u tiaasa:eki

¹³ Iki pa:ta: hali epi amedama: hone wopu wia pita:la: ekimanu hando halemepe. Kutu piki halima:ta: ipika: epeke hala:eki peneme yaaluekema: hone wopu wia homu pea hata: ipikana:ma: epeke hau pu halieke. ¹⁴ Kutu piliepate honditi wotu pita:la:eki make pasa:tei hau puluekema: taapa:la:eki make ika: puki pa:ta: pitae-meka:na:ta: kota: ika: pi ika: kone na laake yayapiki hau na pea:pa:peke. ¹⁵ Dupiki hone wita:la: ekita: hepeni naneeki dia:me. Kenkena: ula: ekima: kenke lokena:eki make hoke temokona:eki make kotoeki tepoma: pita:la:me. ¹⁶ Do ekina:yeke loa:me. Honditi pita:la:eki pita: pasa:tei pita:la:eki yaapo pa:ta: epeke tupa: hapeke na yaalo hata: hoke hau pita:la:eki paeyao ipu hala:me. ¹⁷ Kutu pita:la:pateta: oli ya nanema: ipula: hone epekeeki dupae. Titina: amba:la kipabaake hone wita:la:ekie. Kutupa make puki lopa:niao pila:eki make yopu hala:eki make homu pea hala:eki make a:ta:ma: wopu homolo hata: epeke haumanu pita:la:eki make paeyao ya nanema: ipula:pateta: honditi pita:la:eki make yayapiki hau pita:la:eki make apa:tao na ipula:me. ¹⁸ Mo hande a:nda: peliaaseme haliwekima: noka:peleme wae alemanu pa:ta: tikitiki hau pita:la:eki opilieke.

4

Do kenke hauna: ta:ma:ni pita:la:eki

¹ Iki pa:ta: a:nda: pita:la:eki ipula:eki make ape ala:eki ipula:eki make koto haumanu ipula:eki teketa: hando pa:ta: ka:ta:pe. Ika: honema: tiaasa: ekimanu ika: loke tukiki nane kone a:nda: leke ale lia:tiki pitolo hata: peaasa:me. ² Ala:ta: ala:ta: muluekema: ika: hone pa:la:pateta: mea:peke na yolo hata: hali luekema: taapeleme. Kutupa make ala:ta: ala:ta: meawee laa honema: pitelemepateta: mea:peke na yolo hata: ape la

a:nda: pitelememe. Koto ekina: ikana:ma: Koda: pa:ta: honke na alemeke handa na minelememe. ³ Kutupa Koda: pa:ta: ika: honke alemeeeki make ana: na pa:la:me. Ika: hone pa:la: hau puluekema: hone u hoeyaaso hata: honke aleme ekina: na minelememe. ⁴ Ikita: pi tunkuleleme wanda:halio. Do ekita: ikana:ma: hone na witelemepe. Hali epima: do kenke hau puluekema: hone pia:ka:na:ta: koto halita: Koda: ipika: a:nda: tunkiliki hali hala:me. Koto tupa: make hali epima: do kenke hauna: yankeke haluekema: hone pia:ka:na:ta: koto halita: ipika: kone Koda:na: a:nda: tunkiliki hali haluekema: pita:la:me. ⁵ Hande Baibolo bukana: wape pa:la: ekita: paekie hone witelemepe dupae. Hande Koda:ma: niki loke tukiki pa:ta: pitaala: temokoma:ta: ipika: hone pa:la:eki puluekema: wotu taapilieke wape pa:la:me. ⁶ Kutu piliepate Koda:ma: ipika: a:ta:ma: homolo hata: pa kita:la: ekita: wopue. Kutu pita:la: ekima: mo Baibolo bukana: wape pa:la:eki doe. Hakoko liteleme haliweki pa:ta:ta: Koda:ma: a:nda: lia hala:pate
homupiki haliweki pa:ta: ipika: a:ta:ma: homa:la:eki pa halo hala:me wape pa:la:me.

⁷ Koto ekina: Koda: pa:ta: homu pea hata: Sadani pa:ta: a:nda: lia hapa:peke. Kutu pimika:na:ta: Sadanita: iki mina:pa:lao pindipa pelieke. ⁸ Ikana:ma: Koda: teke pa:ta: a:pa haemeka:na:ta: ipiki make iki teke pa:ta: a:pa halieke. Hoke hau peleme wanda:halio ika: kiki tanda:pa:pa:peke. Hone yaapo wilimi wanda:halio hone hokeeki ma:nda: yoka: mea bao hapa:peke. ⁹ Ka:nda:ma: homolo hata: e lapa:peke. Ika: kitalemeeki topo pea e lapa:peke. Ika: ta:na:ma: homelemeeki make topo pea ka:nda:ma: homa:pa:peke. ¹⁰ Tekehali pa:ta: homu pea haemeka:na:ta: ipikana:ma: iki mea a:meiyalieke.

Yankeke pa:ta: hoke hau peleme pi ai na lapa:pekeeki

¹¹ Ya kametitio. Ikana:ma: ika: kame ma:nda: pa:ta: hoke hone witolo hata: la la pita:la: pi na lapa:peke. Hali epima: ipika: kame pa:ta: hoke hone witolo hata: pi lao pi yokaalu pita:la: halima: handa haya:ka:na:ta: mo hali homeke pa:ta: na pita:la:pate mo hande Lo pimanu pa:ta: kone pita:la:me. Nakana:ma: kutu pika:na:ta: mo hande Lo Pimanu hone na wiki neketa: mo Lo Pi manuna: pi yokaalu pitele hali halipikie. ¹² Mo hande Lo pimanu ula: Hali Koda: homekema: kone pi yokaalu pita:la:eki make pita:la:me. Kutupa ipikana:ma:ta: da:taasa:eki make hoeyaasa:eki make ana:na: pea:peke ya:la:me. Koto ekina: nakana:ma: hali ma:nda: pa:ta: laake hauta: neketa: aleke pa:ta: hone wia hata: alepe. Koto ekina: nakana:ma: hali ma:nda:na: pita:la: ekina: pi yokaalu piki hauta: neketa: aleke pa:ta: hone wia hata: pitelepe.

Hakoko liaama:na: kinki pita:la: pimanu

¹³ Iki pa:ta: mandane haliwekima: doeki lo halememe. Amepe o beliape daoni teke ma:nda: pa:ta: puaka:na:ta: bapi homekemanu tupa: koto pa:ta: hata: bisinisi pitolo hata: yenki wotu mulumeke la alemepate Ima:ta: iki pa:ta: doeki alome. ¹⁴ Belia a:nda: epolo pa:la: hauta: iki hone na wilimime. Ika: da:ta:la: ekita: ekipape. Ika: haleme ekita: mo hande koa a:pa pamba hosiki hao kila:pa pula: tupa: halememe. ¹⁵⁻¹⁶ Dupa lapa:peke alee. Tekehalima: hone pia:ka:na:ta: niki da:ta hata: nikana:ma: doeki peata: moeki pulumeke la lapa:peke alee alopate ameta: ikana:ma: hakoko litolo hata: pi wotu hapa:leleme. Kutu piki pi hapa:leleme ekita: hokeekie. ¹⁷ Koto ekina: hali epima: tikitiki hau pea:pekeeki hone wia hata: kone ota: na pia:ka:na:ta: koto halima:ta: hoke hau pita:la:me.

5

Hamoko wanda:hali kinki pita:la:eki

¹ Hamoko wanda:halio. Do pi opua:pe. Iki pa:ta: ka:nda: piki ekimanu epolo pa:la: ekina: e lo hapa:peke. ² Ika: alemanu amba: kukutu pa:la:me kutupa make ika: dau manuta: hoke hoke alesunuma: naaka:na:ta: ka:ka:na: ka:ka:na: wiala:me. ³ Ika: kolo silipa ale manuna: maka:ta: ikiki amba: tala:me. Kutupa koto ekima:ta: ika: hokeeki peneme yaalieke. Kutupa ika: loketa: ti tala: ekima: handilieke. Kutupa mo paelo pa:la: natena:ta: ika: hamoko alemanu amba: amu pealememe. ⁴ Opuu:pe. Ika: e pokaaseme haliwekina: yenkita: makeaaso hata: mandaneeki na haleke pa wia haleme ekima:ta: pi ala:me. Kutupa make ika: e pokaaseme haliwekina: pi alemeeki make oli ya nane hala: ami haliwekina: Tekehalima: amba: opa:la:me. ⁵ Ikita: nate paeyao kenkena: hata: epeke epeke alemanu minolo hata:ta: ta:na:ma: homa ne wopu no halememe. Kutupu halemepate ika: imeke wopu pa:la: ekima:ta: iki lia:peke nate ipula:me. ⁶ Mo handeeki a:nda: na pa:la: halima:ta: iki pa:ta: a:nda: na pita:la:pate ikana:ma: amba: pi yokaalu pea lilimime.

Homu pea handeteke hata: yeni pia:pekeeki

⁷ Ya kametitio. Tekehali epena:yeke handeteke hao hapa:peke. Mo e teke halima: ipika: ena: hala: alemanu napeke epeke tupa: wina:yeke handeteke hala:eki handelememe. Lako panakeeki make wetepena:eki make handeteke hala:me. ⁸ Kutupa iki make handeteke hapa:peke. Tekehalina: epolo pa:la: nate koto kone ya:leke handa ika: puki hana: noka:pa hapa:peke.

⁹ Kametitio. Koda:ma: iki pa:ta: pi yokaalu peaapa:na: ika: kone pi la alualu na pea:pa:peke. Opuu:pe. Hande pi yokaalu pulu pa:la: hali Koda:ta: pota: kake pa:ta: kone a:pa hala:me. ¹⁰ Kametitio. Hande Koda:na: pi la: mea halo haemeke haliwekima: Tekehalina: bikina: pimiki ekita: hone wia:pa:peke. Mo haliwekima: tanda pikieki minolo

hata: kone puki hana: noka:pa haemekeme. ¹¹ Kutupa mo hande puki hana: noka:pa haemeke haliweki pa:ta: nikana:ma:ta: Koda:ma: mo haliweki amba: epeaala:me lo haloma:eki hone wia:pa:peke. Hande Tekehalima: honkopu hao handeteke hayekeeki make mo paelo pieke dina: Koda:ma: ipiki epeaeyekeeki make amba: opuele-meme. Tekehalima: niki pa:ta: a:ta:ma: homa:la:eki make hone wopu wita:la:eki make amba: handelememe.

Dutu Ota: Tekehali ala: pina: kinki pita:la:eki

¹² Ya kametitio. Pi tieke doe. Ikana:ma: pi la: wimika:na:ta: oli hepenina: biki make do kenkena: biki make ala:ta: ma:nda:na: biki make na la: wia:pa:peke. Kutupa Aowe loluekema:ta: pa Aowe pi homeke lapa:peke. Kutupa make Dia:me loluekema:ta: pa Dia:me pi homeke lapa:peke. Tekehalima: iki pa:ta: pi yokaalu pilieke la loa:me.

Tikitiki piki halina: yeni pita:la:eki

¹³ Iki pa:ta: hali ma:nda:ta: ka:nda:ma: homa:la:pe. Kutu piki halima:ta: yeni pina:e. Hali ma:nda:ma:ta: ta:na:ma: homa:la:pe. Kutu piki halima:ta: Koda:na: pi laaso hata: emelimanu lena:e. ¹⁴ Hali ma:nda:ta: yeni haasa:pe. Kutu piki halima:ta: hande siosi wanda:halina: handeteke haleme tondiki haliweki wi la: mepi peata: Tekehalina: biki laa oetama: mo halina: lokena: yankaota: ipiki tukiki pa:ta: pitaota: yeni pimika:na:ta: epelieke. ¹⁵ Mo haliwekima: Koda: pa:ta: hone tulao hata: yeni pimika:na:ta: Tekehalima: mo hali wamo pitolo hata: mea tialieke. Kutupa mo hali pa:ta: hoke hau wia:ka:na: make Koda:ma: pa paeyaalieke. ¹⁶ Koto ekina: yeni tandela haluekema: ika: hoke hau peleme ekimanu ka:la:pa alualu peata: kutupa ika: kone Koda: pa:ta: yeni pitolo hata: tamba: mu alualu pea:pa:peke. Tikitiki yao hala: halima: yeni

pia:ka:na:ta: kota: wele wotu pilieke. ¹⁷ Hande Elaidiata: nikima: handeke hali kone hayekeme. Ipikana:ma: lako na epena:yeke honkopu hao Koda: pa:ta: yeni piekepate bapi tepona: sumba: yunki mindiki hata: tukiki pa:ta: lako na epeekeme. ¹⁸ Kutupa koto hoki nane yeni pa piekepate ya nanema: lako epeeketa: kenkena: ne pa ana:na: wiekeme.

Lopa:la: wanda:hali tamba: mina:la:eki

¹⁹ Ya kametitio. Iki pa:ta: hali ma:nda:ma: hande ota: pimanu yonka:lao haya:ka:na:ta: kutupa hali homekema: mo hali la:ka:la pa hatuku epea:ka:na:ta: kota: do tupa: hone wia:pa:peke. ²⁰ Hali epima: hoke hau pita:la: some ma:nda: ipika: hokeeki yonka:lao epena: lea:ka:na:ta: mo halima:ta: Koda:ma: mo hoke hau pita:la: some na homeke mea da:taena: lata: ipika: hoke hau pa:la: ekimanu paeyao make pa paeyana: lelieke.

Sembeleke
The New Testament and Genesis in the Sembeleke Language of
Papua New Guinea
Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Sembeleke long
Niugini

Copyright © 1991 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Sembeleke

Translation by: Ken Macnaughtan

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

    You include the above copyright and source information.

    You do not sell this work for a profit.

    You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-10-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 17 Oct 2021

554aa30a-6453-5c3b-a9c6-7635bc987776